

☛ *Byskolan. Isabella Ström trivs med sina flickor Madeleine, Anna, Milli, Rakel och Seera.*

Skolor, daghem, boende – Sesam har öppnat

Fem flickor på klassen och så Isabella Ström, lärarinnan. De arbetar i den nya kvartersskolan som verkar i kvarteret Sesam, svenskbygget som också inhyser Svenska skolan för synskadade, SPERES och Svenska bostadsstiftelsens senaste projekt med 32 hyresbostäder. Sesam ligger i Arabiastranden.

Flinka små fingrar klipper tyg och trär tråden på nålen. Tyget ska förvandlas till ett mjukisdjur och **Madeleine Mäkelä**, 7 år, ska knäpa ihop en hund.

”Jag vill så gärna ha en hund men får inte för mina föräldrar tycker att mitt rum är så stökigt. Fast jag bara har lite leksaker på mattan”, säger hon och berättar att hennes skrivbord i stället är väldigt städat för det är där hon gör läxorna.

”Jag ska vara riktigt flitig för jag vill bli barnläkare när jag blir stor. Min pappa tycker att det låter mycket bra”.

Småslöjd är ett roligt ämne men det är också roligt med matematik och läsning.

”Allra bäst är läxorna”, säger Madeleine medan **Rakel** inflikar att det är också är roligt under rasterna när man får vara ute och berättar att hon inte bara har en hund utan två.

Madeleine och Rakel och de andra på klassen, **Anna**, **Milli** och **Seera** går i kvartersskolan som är en filial till lågstadiet i Kottby. Lärarinnan **Isabella Ström** stortrivs med den minimala klassen och njuter av privilegiet.

”Jag har haft klasser med 27 elever så jag vet hur stökigt det kan vara. Nästa år kommer fler elever och också pojkar. Då blir vi tretton”, säger hon. Kvartersskolan, som startade i höstas, är avsedd för de yngsta i lågstadiet och när barnen fortsätter i trean går de i Kottby. Efter skoldagen börjar eftis. Eftermiddagsverksamheten drivs av Folkhälsan och i praktiken är den ordnad i sam-

Nöjda. Anssi och rektor Maj-Len Heikel gillar det nya skolhuset.

ma klassrum. På eftis går man ofta till stranden som ligger på bara ett stenkast avstånd.

Klassrummet har trevlig utsikt mot gården där daghemmet Sesam, som förr hette Hemgård och fanns i Vallgård, fungerar. I dagiset går flera småsyskon till flickorna i skolan.

På samma gård rör sig också eleverna i Svenska skolan för synskadade som för första gången förfogar över lokaler som uttryckligen är planerade utgående från verksamheten. Tidigare fanns skolan i ett gammalt bostadshus i Eira.

”De gamla utrymmena var lindrigt sagt opraktiska, i fyra plan och utan hiss. Nu är allt genomtänkt. I dag har skolan sex elever i olika åldrar och så ska vi börja ha stödkurser för synskadade elever från andra skolor”, säger rektor **Maj-Len Heikel**.

Samtidigt som skolan har fått nya klassrum har man investerat i ny teknik.

I ett av rummen sitter **Anssi** och har lektion i modersmål på punktskift tillsammans med läraren **Barbro Eklund**. Hon dikterar och han skriver på den klassiska punktskriftmaskinen. Båda har gjort det förr och samarbetet går galant. I ett hörn står en dator som är försedd med tangenter för punktskrift.

”Först måste man lära sig grunderna i punktskrift med hjälp av den gamla manicken, sedan öppnar sig en ny värld. En synskadad kan använda sig av internet, e-posten och allt annat på nätet lika bra som en människa med normal syn. Det är inget obetydligt framsteg i utvecklingen”, säger Eklund och tillägger att man också kan printa i punktskrift.

Skolan, som grundades 1865 av **Uno Cygnaeus**, upprätthåller också ett elevhem med egen personal. Många bor hela veckan i elevhemmet, andra i kortare perioder.

”Elevhemmets funktion är att träna dagliga färdigheter som att använda spis, tvättmaskin och tillreda mat”, nämner Heikel.

I nära samarbete med skolan fungerar SPERES som är finlandssvenskt specialpedagogiskt resurscentrum med uppgift att planera och koordinera stödtjänster för barn och unga med särskilda behov. Till Sesam har också Förbundet för de synskadade flyttat.

I Sesam finns dessutom nästan 140 bostäder varav 32 är genomförda av Helsingfors svenska bostadsstiftelse. Bakom de övriga står OP-Eläkekassa.

Stram stil. Sesam är skolor, boende och mycket mer.

Kunskap, kontakter och kreativitet i ett hus

Det är högt till tak i Korjaamo, kulturfabriken i Tölö där många olika aktörer inom kultur verkar. Längst inne i det gemensamma landskapet, där skärmar och hyllor skiljer åt olika verksamheter, har Produforum etablerat sig. Produforum är den svenska plattformen för fria grupper, konstnärer och producenter och nätverket blir bara större.

"Självastället är inspirerande, sällskapet kreativt och nyttan av att möta olika aktörer är enorm. Det handlar om samverkan på hög nivå". Det säger **Martin Bahne** som personifierar detta genom att vara ekonom, skådespelare, producent, regissör och manusförfattare.

"Jag jobbade tidigare hemma men det är bra med rutiner och ett fysiskt

ställe att gå till. Arbetet blir effektivare. Här möts kulturarbetare som representerar olika sektorer. Jag har nytta av dem och de har förhoppningsvis nytta av mig. Någon kanske erbjuder mig en roll på scen, och jag kan i gengäld hålla en kurs i bokföring", nämner Bahne som nu är engagerad i Teater Metsola.

Vid det långa arbetsbordet sitter också **Susanna Lönnqvist**. Hon driver en liten programbyrå, Scanshow som förmedlar skådespelare, artister och musiker.

"Fördelen med Produforum är att jag är med i ett kollektiv och i det här huset vimlar det av folk som arbetar med föreställningar på ett eller annat sätt. Folk har olika kunskaper och vi utnytt-

jar varandra, på ett positivt sätt. Och så är man aldrig ensam", säger hon.

Produforum startade 2007 och det primära är strävan att bygga upp och främja ett nätverk av kontakter, att höja kompetensen och stöda samarbetet mellan kulturfältet och andra sektorer.

"Det handlar om att inspirera, utveckla, sammanföra och underlätta arbetet för fria grupper och konstnärer", säger projektchef **Anki Hellberg-Sågfors** och tillägger att det var fyra aktiva kvinnor inom kultursektorn som på basis av erfarenheter inom olika gener slog ihop sina erfarenheter och idéer och byggde Produforum.

"Det var för att förmedla kontakter och skapa nätverk. Genom att koordinera aktiviteter uppstår verklig nytta för alla parter. Det känns ganska onödigt att två små grupper i stan planerar föreställning samma kväll", säger hon och fortsätter:

"Det finns också ett behov av ökat kunskapsutbyte i producentskap och våra seminarier kring frågor om att producera kultur är en viktig del av verksamheten".

Bara i Helsingfors verkar snäppet under trettio aktörer i Produforum.

Verksamheten finansieras av Europeiska socialfonden, ESF och Svenska kulturfonden. På Korjaamo upprätthåller man arbetsstationer, it-stöd, projekthandledning och ekonomisk handledning samt marknadsföringsstöd. Mer information ger **Anders Lindholm-Ahlefeldt**, anders@produforum.fi.

Kreativt kollektiv. Susanna Lönnqvist och Martin Bahne jobbar inom Produforum.

Saft och skoj för småfolk

Dockteater, magi, en prinsessa och Knyttet medverkar i Saftsalongerna på Verandan i Luckan i höst. Den 3 oktober heter föreställningen Kanin Dunboll och det är dockteater som handlar om hur viktigt det är att hjälpa varandra. För barn mellan 2 och 7 år.

Den 10 oktober blir det gästspel från Sverige med föreställningen Haren och Hunden dansar i lunden. För barn som fyllt 2.

Illusionistshow och makalös magi med **Axel Adlrecreutz** som trollar och skojar på Verandan den 7 november. Föreställningen är avsedd för hela familjen och för barn som fyllt 4 år.

Den 21 november heter föreställningen Prinsessan och naren och nu är det fråga om dansteater om en prinsessa som prövar sina gränser. För barn som fyllt 3 år.

Och höstens sista Saftsalong, Vem ska trösta Knyttet bygger på **Tove Janssons** rara berättelse. Undantagsvis spelas denna på Annegården på Annegatan 30. Alla Saftsalonger börjar kl. 13 och biljetter får man köpa i Luckan, tfn 020 773 8400 eller shop@luckan.fi.

Busklubben möts varje vecka ända fram till jul. Busklubben kombinerar konst och kultur och välkomnar barn över två år i vuxet sällskap. Målet är att skapa med färg och form, rörelse och ljus och Busklubbarna pågår på torsdagsmorgnar med start kl. 9.45. Teman är till exempel skuggteater, sagor, clowneri, drama och musik på olika sätt. Höstens sista Busklubb blir den 17 december. Anmälan i god tid i förväg på tfn 020 773 8400 eller zusan.soderstrom@luckan.fi. Programmet tar 45 minuter, ingen avgift.

Smakar gott. Först en skojig föreställning, sedan saft och hex. Saftsalongerna är avsedda för ganska små barn.

Lördagsaktiviteter är sedan gemensam verkstad för barn och föräldrar som får skapa tillsammans med olika material, verktyg och metoder. Två lördagsverkstäder återstår, den 17 oktober och 14 november kl. 11–13. Anmälan som ovan.

I korthet

Fina fiskar firar hösten

Från saltströmming och traditionell kryddfisk har Strömmingsmarknaden utvecklats till en fest för inlagd fisk i de otaliga smaker; rönnbär, rosépeppar, citron och vitlök... I vimlet säljs också allt från svartbröd och skärgårdslimpa till stickade sockor och tröjor. Höstens marknad pågår mellan 4 och 10 oktober och är öppen sö-fr kl. 7–19 och lö kl. 7–16. Marknaden öppnas den 4 oktober kl. 11 och efter det följer program med allt från musik till mat. Och kl. 15 förkunnar man vem som tillrett den bästa kryddfisken respektive strömmingsprodukten. Strömmingsmarknaden har ordnats i 266 år.

Händelser vid vatten

Svenska litteratursällskapets föreläsningsserie har i höst temat Händelser vid vatten. I oktober handlar det om öar, öbor och öliv och Anne Bergman har rubriken Inklämd mellan öst och väst – ålänningarnas syn på sig själva. Sedan fortsätter Marika Ramström med Köp tjärdoft! Det maritima kulturarbet som turistprodukt och identitetsskapare på Åland. Föreläsningarna ges den 12 oktober kl 18 i litteratursällskapets hus på Riddaregatan 5. Inget inträde men begränsat antal platser.

Soppteater på Klockrike

Klockrike fortsätter i höst med en trevlig tradition där man kombinerar soppa med program. Måndagsserierna har rubrikerna Samtal om Estland respektive Samtal om dramatik. Den 12 oktober lovar man en överraskningsgäst och den 19 oktober deltar Sofi Oksanen.

Samtalen om dramatik bjuder på kvinnliga dramatiker och DRAMA SLAM. Den 28 september medverkar Johanna Enckell med Bröllopsnatt, den 5 oktober Anna Simberg med Uppståndelsen och den 26 oktober DRAMA SLAM, då åtta finlandssvenska dramatiker ger smakprov på egen text.

Samtalen börjar kl 18, inträde 10 euro inkluderar soppa och vin.

Babyposi och Ordverkstäder

Sagotältet i källaren på Richardsgatan sjuder av liv i synnerhet på tisdagseftermiddagar och varannan fredagsförmiddag. På tisdagseftermiddagarna leder bibliotekarie Annika Sandelin ordverkstaden som är avsedd för barn i årskurserna 3–5. Det handlar om att leka med ord, smaka på ord och känna på ord, skapa och skriva och vara tillsammans med ord.

Annika Sandelin leder också babyposi som är avsedd för de allra minsta, för barn mellan noll och ett år. Ramsor, rim och rytm i lugnt tempo men med tillstånd att amma, ropa, springa, krypa och kräla. Babyposi varannan fredag kl. 10.30–11.15. På babyposi finns plats, ordverkstaden är fullsatt i höst men tar emot nya på våren om någon slutar. Mer information av barnbibliotekarie Susanne Ahlroth, tfn 31085813.

Råd i många frågor

Rådorget i Luckan dryftar i höst flera olika angelägna ämnen. Den 6 oktober kl. 18–19.30 är temat Koncentrationssvårigheter bland skolelever, främst avsett för föräldrar och lärare. Två dagar senare, 8.10 kl. 14–16 är temat Må bra! Om antioxidanter och tibetanska rörelser för att både kropp och själ ska må bra.

3 november kl.17 handlar om Sexualitet och sexualrådgivning och är främst avsett för vuxna. En timme senare, med början kl. 18 är temat det samma men i regi av Ung info och då är målgruppen yngre. Ung info ordnar också rådtorg om mobbning på internet och på plats finns nätpolisen Marko Fors som föreläsare. Mobbning på nätet dryftas den 13 oktober kl. 17.

Största svenska biblioteket finns på Arbis

Intimt och hemtrevligt och öppet för alla. Arbis är inte bara hundratals kurser i vitt skilda ämnen, i huset på Dagmarsgatan verkar också stans största svenska bibliotek. Samlingen omfattar över 17 000 böcker och i den ingår allt från romaner och lyrik till fakta och kursböcker. Det är alltså inte ett kursbibliotek.

”Vi är måna om att vara aktuella och snabba att skaffa det nyaste. Medan kön efter en bästsäljare på stadsbiblioteket kan vara lång finns samma bok ledig att låna hos oss, säger bibliotekarien **Benedict von Wright**.

På hyllorna ligger även ett brett urval tidskrifter med innehåll om allt från trädgård till musik och så finns förstås hela florin av svenskspråkiga dagstidningar från alla regioner. Numera har biblioteket också en hel del talböcker.

von Wright säger att alla är välkomna att låna hos Arbis. Lånetiden är tre veckor för vanliga böcker, en vecka för kursböcker.

Det trivsamma biblioteket är skådeplatsen för alla höstens författarkvällar och litterära samtal på Arbis. Författarsamtal pågår kl. 18.05–19.35 och den 15 oktober handlar det om klass med representanter för både **Schildts** och **Söderströms** som båda ger ut bok om begreppet klass. Den 22 oktober medverkar **Merete Mazzarella** och senare i höst ska **Kjell Westö** gästa författarkvällen.

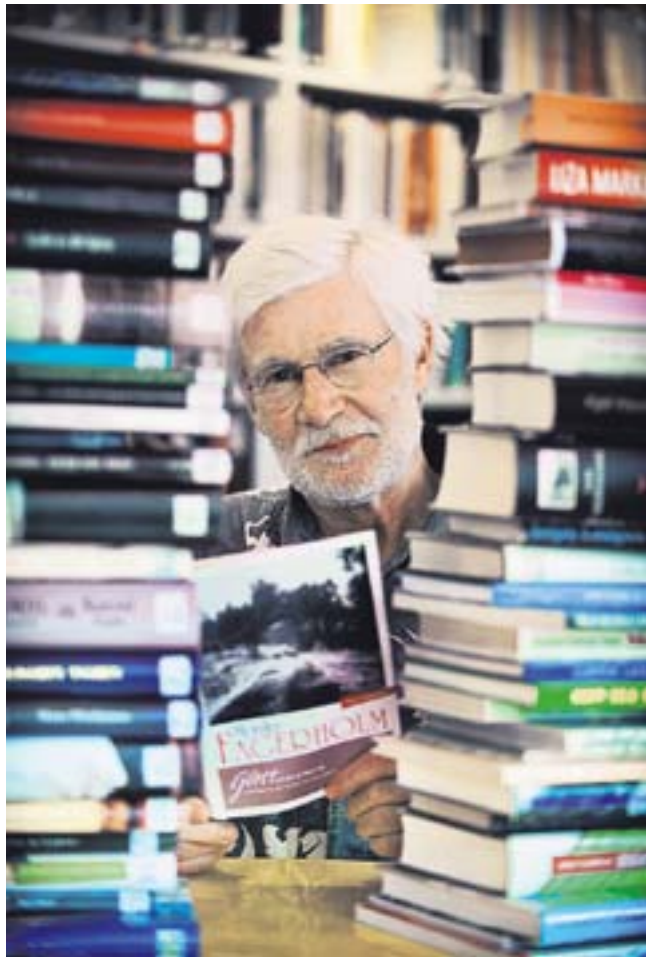

Foto Leif Weckström

Arbis sjuder i höst som vanligt av liv och lust. Och även om många kurser redan har startat finns ett brett urval sådana som kommer i gång först senare.

Arbis kurser omspannar det mesta; språk, informationsteknologi, hantverk och formgivning, motion, mat och musik. Man har också speciella kurser för män, seniorer och så en hel del för barn.

Urvalet har bredd. I kurserna inom bildkonst ingår bland annat några föreläsningar med rubriken Ser du rött? som handlar om färgernas växelverkan. Den andra oktober kl. 10.15–12.00 har konstnären **Caro-lus Enckell** rubriken Rött är inte kärlekens färg och den 20 november diskuterar **Brita Flander** Det röda glaset. Och är man mindre intresserad av abstrakta resonemang kring rött kan man till exempel nappa på kursen Våga borra som är avsedd för alla som är osäkra i skruv- och mutterdjungeln. I slöjdsalen den 6–7 november.

Det digra kurshäftet presenterar allt och det finns att hämta bland annat hos Arbis på Dagmarsgatan 3, på Arbis Östra på Åbohusvägen 1, i Luckan på Simons-gatan 8 och i Akademiska bokhandeln.

☺ *Trevligt trångt. Biblioteket på Arbis bjuder på trivsel och stans mesta urval böcker på svenska. Bibliotekarien Benedict von Wright har trivts tretio år på biblioteket.*

Späckat på Rastis i höst

Programmet på Rastis i Nordsjö är i höst späckat med alternativ och mycket kretsar nu kring musik. Den 11 oktober kl. 15 kommer Drom, den inhemska gruppen som spelar ny zigenarmusik till Rastis med en repertoar laddad av energi. I gruppen spelar musiker som studerar vid Sibelius-Akademin.

Samma söndag kl. 18 uppträder Abellis Magiska Teater från Sverige med Haren och hunden. Albert Målare målar och drömmar om blommor, änglar och söta piggsvin och inspirationen står att finna i Albertus Pictors bildvärld. Pictor verkade för 500 år sedan och målade kyrkor i Stockholm. Föreställningen är avsedd för barn i åldern 2–5 år.

Den 1 november står gästspel från Sverige åter på programmet. Det är RAA som kommer med Världens musik i bagaget. Folkmusikgruppen har samlat musik från hela världen och framför nu egna arrangemang med svenska texter och till ackompanjering av tiotals instrument som till exempel gitarrer, banjo, domra, mandolin, bouzouki, flöjter, klarinetter, cittera och dragspel. Föreställning kl. 15.

Och samma söndag tar ytterligare en svensk grupp plats på scenen. Nu är det Jazzmys med Familjen Svängssons mysiga musikaffär. De största fin-smakarna och förståsigpåarna, barnen blir engagerade i en musikkväll som de sällan ska glömma. Musikaliskt äventyr för barn som fyllt tre år och med start kl. 18.

Mera svenska gästspel i november och annat program med bland annat svensk film. Mer information i nästa nummer. Nordsjö-Rastis finns vid Fjärdstråket 6. Man kan köpa biljetter i förväg i Luckan på Simons-gatan 8 och vid dörren 30 minuter före föreställningen.

Beredskap för svininfluensan

Hälsovården, skolorna och daghemmen är beredda på den väntade influensavågen A(H1N1) som ska drabba finländarna i höst.

Hälsovårdsverket har öppnat en särskild hälsostation för influensapatienterna och den fungerar på Dals hälsostation på Läkaregatan 8 R.

Influensastationen är öppen alla dagar kl. 8–16, telefonnumret är 310 47936 mellan kl. 8 och 16. Häl-sörådgivningen fungerar dygnet runt på tfn 100 23 och i nöd ska man ringa nödcentralen 112.

FRK har för sin del öppnat influensa-telefonen där man får svar på allmänna frågor om viruset, om symptom och risker. Det finns en särskild linje där FRK:s frivilliga medarbetare svarar på svenska. Numret är 0800 02278.

Foto Leif Weckström

Smittosam. A(H1N1) sprids snabbt men blir förhoppningsvis lindrig. Marie Långhans är konstnären bakom grisarna.

I skolorna och daghemmen går man inför att förebygga influensaepidemin genom att vara extra måna om att alla fäster uppmärksamhet vid god handhygien och hänsynsfull hosthygien. Målet är att skolarbetet ska löpa normalt.

A(H1N1) eller svininfluensan, som den också kallas, påminner om vanliga influensor men är extra smittosam. De vanligaste symptomen är plötslig feber, halsont, snuva, hosta och mus-

kelvärk. Man kan också drabbas av diarré och kräkningar. Inkubations-tiden är vanligen två tre dagar men kan variera mellan ett och sju dygn.

Både Helsingfors stad och Institutet för hälsa och välfärd har detaljerad information om influensan på sina respektive hemsidor, se www.hel.fi/terveyskeskus eller www.thl.fi. I båda finns länkar till svenskspråkigt material.

Jouren på Maria flyttar till Mejlans

Jourpolikliniken och bäddavdelningarna på Maria sjukhus stänger torsdagen den 24 september. Verksamheterna flyttar samtidigt till nya Haartmanska sjukhuset. Haartmanska sjukhuset ligger på Mejlans sjukhusområde.

Haartmanska sjukhuset tar över alla verksamheter på Maria. Det inkluderar därmed också hälsocentraljouren på vardagar mellan kl. 16 och 22, samt veckoslut och helger kl. 8–22. Sjukhusjouren är öppen dygnet runt.

Haartmanska sjukhuset är främst avsett för helsingforsare som fyllt 16 och som bor i de mellersta, södra och västra distrikten.

För yngre finns Barnkliniken.

Haartmanska sjukhuset har adressen Haartmansgatan 4, byggnad 12 och telefonnumret är 310 5018.

Tfn till hälsocentral- och sjukhusjouren 310 63231. Tfn till hälsorådgivningen som fungerar dygnet runt är 100 23.